Правові аспекти комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

в рамках програми навчання
«Менеджер з трансферу технологій»

Адвокатка,
кандидатка юридичних наук,
медіаторка,
власниця юридичних брендів
DUKHOVNA,
ВАШ ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ З ДУШЕЮ
Оксана Духовна

Спеціалізація:

- **Право інтелектуальної власності**
- **Супровід підприємців, бізнесу**
- **Спадкове право**
- **Сімейне право**
- **Трудове право**
- **Цифрове право (Digital Law)**
- **Вирішення спорів**

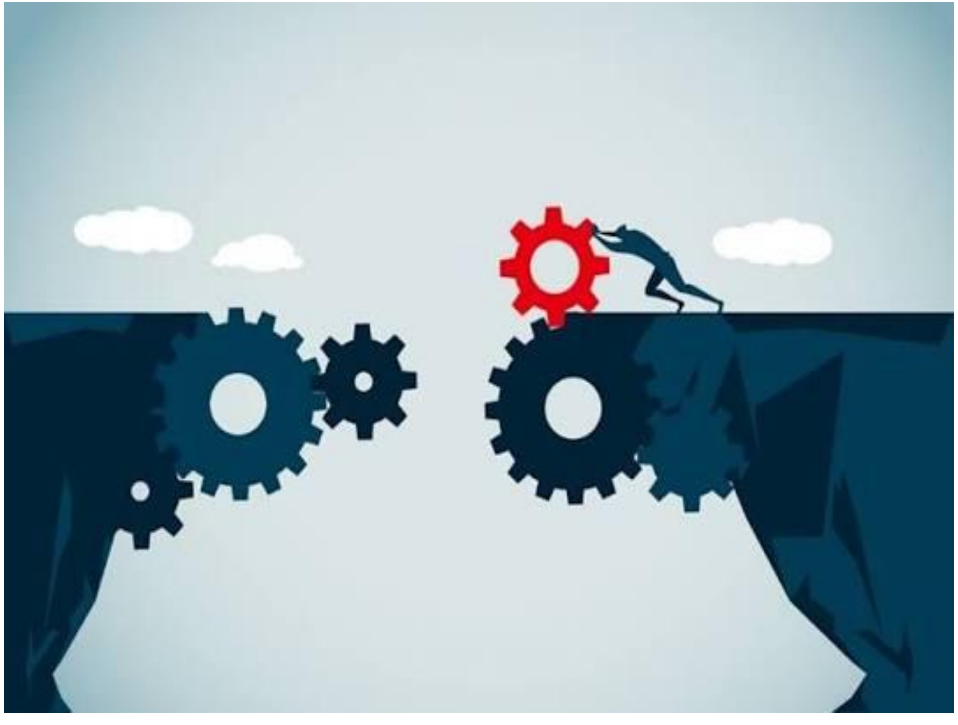

ПЛАН ВЕБІНАРУ

1. Що таке трансфер технологій ? Ідеї не наповнюють бюджет – це робить комерціалізація інтелектуальної власності.
2. Розуміння основ права інтелектуальної власності: різниці між авторським правом та правом промислової власності, між об’єктами авторського права та об’єктами промислової власності, особистими немайновими правами ІВ та майновими, дія в Україні презумпції авторства.
3. ТОП-3 істини про авторське право. Масове копіювання ідей і як доводити порушення в суді/соцмережах.
4. Чому портфель ІВ – це не просто папери, а стратегічна перевага для бізнесу.
5. Торговельні марки (ТМ): чому це не просто логотип, а міцний фундамент ідентичності вашого бізнесу.
6. Особистий бренд: юридичні аспекти його захисту в сучасному світі.
7. Основні способи комерціалізації прав інтелектуальної власності.
8. Франшиза: виклики воєнні часи, або чому франшиза стала такою популярною останні роки ?

Що таке трансфер технологій ?

Трансфер технологій — це процес передачі знань, технологій, розробок або винаходів від тих, хто їх створив, до тих, хто може втілити їх у життя та перетворити на реальний продукт.
Найчастіше цей шлях виглядає так: **науковці або винахідники** (в університетах чи лабораторіях) вигадують щось нове, а **бізнес чи держава** купують цю ідею, щоб **створити корисний товар, покращити виробництво або запустити новий сервіс**.

Ідеї не наповнюють бюджет — це робить комерціалізація інтелектуальної власності

Успіх інновацій залежить не від кількості патентів, а від їх ефективної комерціалізації та перетворення на глобальні бізнес-продукти.
Саме від успішної комерціалізації залежить, чи стане нова технологія джерелом інвестицій, експорту та податкових надходжень, чи залишиться лише перспективною розробкою.

Здавалося б, усе просто:
(1) реєструємо інтелектуальну власність (IP) —
(2) отримуємо прибутки —
(3) робимо внесок в економічний розвиток.

Однак саме тут криються підводні камені. Одна з найбільших помилок в IP-сфері — **сприймати отримання охоронного документа як кінцеву мету**.

Насправді це лише старт. Оформлені права самі по собі не збільшують ВВП. Економічна цінність виникає тоді, коли **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ** СТАЄ **КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИМ ПРОДУКТОМ**.

Ідеї не наповнюють бюджет — це робить комерціалізація інтелектуальної власності

По-перше, **чимало команд замислюються про захист IP надто пізно** — коли вже демонструють технологію потенційним партнерам та інвесторам або навіть виходять із нею на зовнішні ринки. Як наслідок, зростають ризики копіювання та репутаційних втрат, а шанси на залучення коштів та укладення угод знижуються.

По-друге, **український бізнес досі не навчився** використовувати інтелектуальну власність **як економічний актив. Для багатьох компаній патент або торговельна марка залишаються суто юридичним документом**, а **не одним із ключових аргументів** у переговорах з інвесторами, банками та партнерами.

По-третє, **академічна сфера все ще не інтегрована в економіку**. Українські ЗВО та наукові установи продовжують оцінювати успіх кількістю публікацій чи отриманих патентів, тоді як у високорозвинених країнах дедалі більшого значення набувають ліцензійні платежі, створення спін-офів та приватні інвестиції в університетські розробки. Зокрема, Європейський Союз у своїх звітах розглядає університети як основні каталізатори економічного зростання та трансферу технологій.

🛠 Як саме передають технології?

Передача розробок зазвичай відбувається кількома шляхами:

- **Продаж патентів або ліцензій.** Винахідник залишається автором, але дозволяє компанії користуватися його ідеєю за гроші (роялті).
- **Спільні дослідження.** Бізнес фінансує університет, щоб науковці розробили рішення під конкретну проблему компанії.
- **Стартапи (Спін-оффи).** Самі вчені створюють компанію, щоб продавати свій винахід на ринку.
- **Обмін досвідом.** Навчання персоналу, стажування або публікація відкритих наукових праць.

Україна вже має власні історії успіху

Один із найвідоміших кейсів — найбільший у Європі виробник охоронних систем **Ajax Systems**. Сьогодні продуктами компанії користуються понад 4,5 млн клієнтів у більш ніж 180 країнах світу.

Це шлях від невеликого київського стартапу до **найбільшого виробника систем безпеки в Європі.**

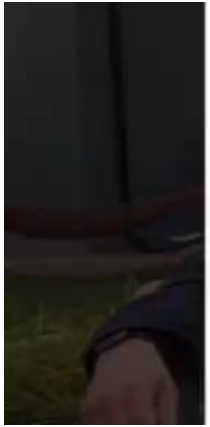
Основою її конкурентоспроможності стали власні інноваційні розробки, програмне забезпечення, дизайн продукції та системна робота із захистом IP на міжнародних ринках.

Фактично компанія продає не просто обладнання, а комплексні технологічні рішення, у яких **IP формує значну частину доданої вартості**.

MacPaw

Інший показовий приклад — MacPaw, продуктами компанії користуються понад 30 млн власників пристроїв Apple по всьому світу.

Її головний актив — програмне забезпечення, торговельні марки, авторське право та передові технології. У цьому випадку успішне масштабування бізнесу стало можливим саме тому, що команда від заснування компанії **зробила ставку на інтелектуальну власність, а не матеріальні активи**.

KredoBank

PKO Bank Polski Group

Щоб заробляти більше, знайди вузьке місце. Бізнес-філософія засновника «Моршинської» у #FEDORIVVLOG

FEDORIV VLOG

4,1 тис.	360 тис.	9 жовт.
Подобається	Перегляди	2026

У сьогоднішньому випуску FEDORIV VLOG говоримо з Миколою Кмітем — засновником «Моршинської» та підприємцем, який сьогодні розвиває бізнеси в різних індустріях.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ (ІВ) В УКРАЇНІ

АВТОРСЬКЕ ПРАВО ТА СУМІЖНІ ПРАВА

- Охороняє **ФОРМУ ВИРАЖЕННЯ**
- Виникає **АВТОМАТИЧНО** з моменту створення
- Охорона: Все життя + 70 років
- Не потребує реєстрації (але бажана)

Ідея/ Вираження

ПРАВО ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

- Охороняє **ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ** або **СУТЬ**
- Виникає **ПІСЛЯ РЕЄСТРАЦІЇ**
- Строк дії **ОБМЕЖЕНИЙ** (10-20 років)

Отримання патенту/свідоцтва

Об'єкти авторського права

Книги, статті | Комп'ютерні програми | Музика | Фільми | Живопис | Архітектура | Дизайн

Об'єкти промислової власності

Винаходи | Промисловий зразок | Торговельні марки | Корисна модель | Географічні зазначення

ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ІВ

Право бути визнаним автором

Право на ім'я

Право на недоторканність твору

✓ Безстрокові

Невідчужувані (ланцюги розірвані)

МАЙНОВІ ПРАВА ІВ

Використання

Дозвіл (Ліцензія)

Заборона використання

Продаж/ Передача

✓ Строкові

Відчужувані (з'єднані гроші)

ДІЄ ПРЕЗУМПЦІЯ АВТОРСТВА

(в Україні)

ТОП-3 істини про авторське право

В Україні діє ПРЕЗУМПЦІЯ АВТОРСТВА

Стаття 435. Суб'єкти авторського права

1. Первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства).

2. Суб'єктами авторського права є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на твори відповідно до договору або закону.

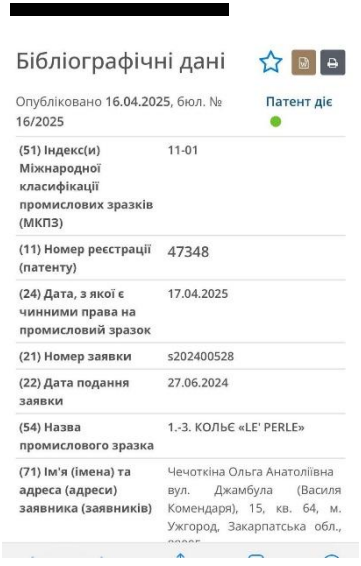

Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Твір вважається створеним з моменту первинного надання йому будь-якої об'єктивної форми (письмової, речової, електронної (цифрової) тощо).

Авторське право на твір виникає внаслідок лише його СТВОРЕННЯ, і для виникнення і здійснення авторського права НЕ вимагається його ОБОВ'ЯЗКОВА державна реєстрація !

Основна цінність реєстрації авторського права: якщо Ви створили твір та прагнете до його захисту від копіювання, або якщо Вам потрібно довести авторство, наприклад, в суді чи в рамках позасудового врегулювання спору.

Ризики від використання твору з встановленим авторством, зокрема, в соц.мережах

Бібліографічні дані

Опубліковано 16.04.2025, бюл. № 16/2025 — Патент діє

(51) Індекс(и) Міжнародної класифікації промислових зразків (МКПЗ)	11-01
(11) Номер реєстрації (патенту)	47348
(24) Дата, з якої є чинними права на промисловий зразок	17.04.2025
(21) Номер заявки	s202400528
(22) Дата подання заявки	27.06.2024
(54) Назва промислового зразка	1.-3. КОЛЬЄ «LE' PERLE»
(71) Ім'я (імена) та адреси (адреси) заявника (заявників)	Чечоткіна Ольга Анатоліївна вул. Джамбула (Василя Комендаря), 15, кв. 64, м. Ужгород, Закарпатська обл.,

1) **Копірайт-страйк.** За повідомленням будь-якого користувача (репорт) або автоматично відео-, фото-, аудіоконтент може бути видалено мережею, у деяких випадках – із блокуванням сторінки розміщення. Детальніше про умови копірайт-страйку необхідно дізнаватися в правилах використання конкретного сервісу (соціальної мережі);
2) **Звернення правоволодільця.** Правоволодільці або їх представники можуть звернутися спочатку з претензією, а в подальшому з позовом до суду у випадку неправомірного використання їх твору.
3) **Шкода репутації, репутаційні втрати.** Порушення прав авторів чи правовласників може негативно вплинути на репутацію особи, особливо, якщо вона себе позиціонує, як творчу особистість.
4) **Фінансові втрати.** Може йти мова, як про виплату авторської винагороди, так і про компенсацію інших збитків, упущеної вигоди, судових витрат.

Декілька днів тому інстаграм видалив деякі мої пости – це була скарга конкурентів за те- що я скопіювала їх виріб на який у них є патент (зареєстрований промисловий зразок)

Моє кольє було дійсно схоже та я згодна більш його не виробляти

На фото моє кольє 11:55

Але інста заблокував і інші пости. Я написала конкурентам на пошту, щоб вони відкликали скаргу на інші пости.

Масове копіювання ідей і як доводити порушення в соцмережах/претензійному порядку/суді

Момент виникнення та строк дії авторського права (на скільки я отримую захист)?

Яку цінність це несе?

Скільки часу займає?

Скільки це коштує (офіційна частина)?

Захищені авторські права = пасивний дохід в старості,

яким чином?

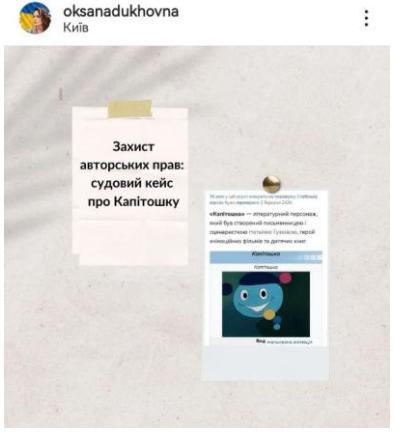
На прикладі **реального кейсу** з практики –

справи №759/14594/17

Чому портфель ІВ – це не просто папери, а стратегічна перевага для бізнесу

Власник ТМ відчуває себе захищено в середовищі конкурентів, адже будь-яке використання його ТМ без його дозволу заборонено, і є чіткі механізми боротьби з порушниками/конкурентами

ТМ – є товаром, з моменту отримання на неї свідоцтва.
Можна продати, подарувати або передати в користування ТМ, що вигідно для будь-кого бізнесу

Маючи ТМ, ви зможете отримати домен в зоні UA, що вважається престижним та викликає більшу довіру у потенційних Клієнтів

ТМ – нематеріальний актив, який може бути внесений в статутний капітал підприємства, обліковуватися на його балансі, створюючи додаткову вартість будь-якого бізнесу

Бізнес Клієнта на старті поступово обростатиме постійними клієнтами, формується філософія бізнесу, його історія, що й стає двигуном торгівлі.
Саме завдяки впізнаваності ТМ, згодом бізнес розвивається, знаходить нових Клієнтів, розширюється та більше заробляє !

Особливості реєстрації об'єктів промислової власності (на прикладі торговельних марок)

Коли виникають права на торговельну марку (на скільки я отримую захист)?

Скільки часу займає?

Скільки це коштує (офіційна частина)?

1. arestovych

Свідоцтво України на торговельну марку

Свідоцтво діє

Заявник(и):	Заявка:	Свідоцтво:	Власник(и):	МКТП:
Арестович Олексій Миколайович [UA]	m202204513 01.04.2022	343665 14.02.2024	Арестович Олексій Миколайович [UA]	35, 36, 41, 44, 45

ARESTOVYCH

детальніше...

ОСОБИСТИЙ БРЕНД: ЮРИДИЧНІ АСПЕКТИ ЙОГО ЗАХИСТУ

Тільки власник свідоцтва на ТМ може використовувати позначення, а також забороняти або дозволяти його використання іншим. Це ефективний інструмент протидії несанкціонованому копіюванню/використанню.

1. зеленський

Свідоцтво України на торговельну марку

Свідоцтво діє

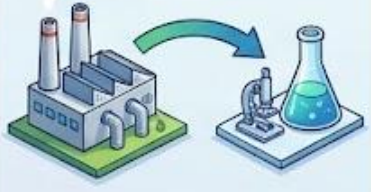
Заявник(и):
Зеленський Володимир Олександрович [UA]
Заявка:
m202211569
22.09.2022
Свідоцтво:
370691
17.09.2025
Власник(и):
Зеленський Володимир Олександрович [UA]
МКТП:
09, 13, 14, 16, 18, 21, 25, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 41, 42, 43, 45

ЗЕЛЕНСЬКИЙ

Власник ТМ відчуває себе захищено в середовищі конкурентів, адже будь-яке використання його ТМ без його дозволу заборонено, і є чіткі механізми боротьби з порушниками/конкурентами

ОСНОВНІ СПОСОБИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

ЛІЦЕНЗІЙНИЙ ДОГОВІР

- Право використання
- Без переходу власності
- Отримання роялті
- Масштабування

- Програми, технології

КОМЕРЦІЙНА КОНЦЕСІЯ (ФРАНЧАЙЗИНГ)

- Комплекс прав (ТМ, exp..)
- Контроль якості
- Єдині стандарти

- Ресторани, ритейл

ПЕРЕДАННЯ ВИКЛЮЧНИХ МАЙНОВИХ ПРАВ

- Повний перехід
- Автор зберігає особисті права
- Реєстрація
- Продаж активу

- Патенти, ТМ

ВНЕСЕННЯ ДО СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ

- Негрошовий внесок
- Частка у бізнесі
- Капіталізація
- Грошова оцінка

- Стартапи

ЩО ПЕРЕДАЄТЬСЯ?
ВЛАСНИК ЗМІНЮЄТЬСЯ?
ТИПОВІ ОБ'ЄКТИ

ОБИРАЙТЕ СВІЙ ШЛЯХ ДО УСПІХУ!

Як обрати правильний інструмент?

- Якщо ви хочете зберегти контроль над активом і отримувати пасивний дохід — обирайте **ліцензійний договір**.
- Якщо ви масштабуєте готовий бізнес-формат під ключ (бренд + стандарти + процеси) — ваш вибір **комерційна концесія**.
- Якщо ви остаточно продаєте розробку, винахід чи бренд — оформлюйте **договір про відчуження виключних прав**.
- Якщо ви є автором/власником технології та хочете стати співвласником стартапу чи компанії без внесення живих грошей — використовуйте **внесення прав до статутного капіталу**.

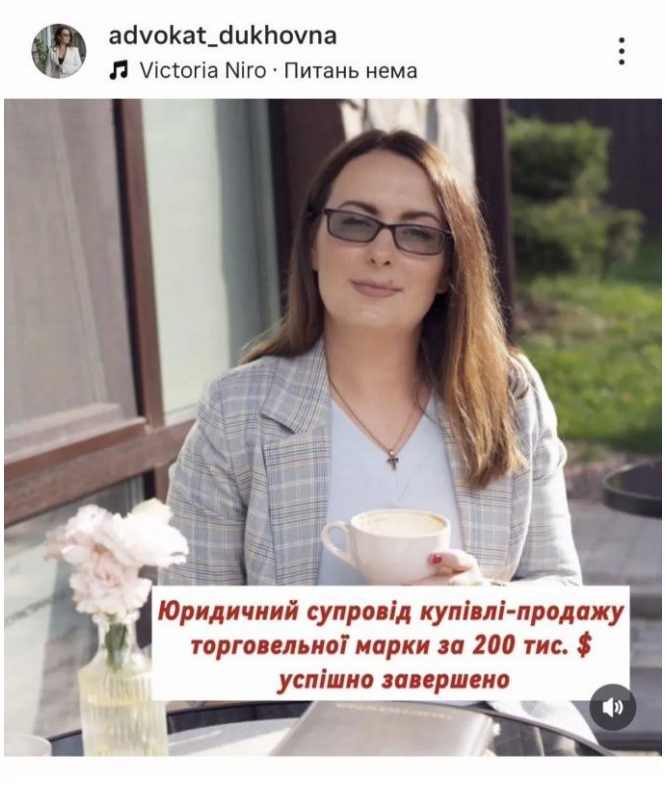
ФРАНШИЗА В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ

Або чому франшиза стала такою популярною в останні роки?

Франшиза під час війни стала своєрідною «страховкою для інвестора».
Вона дозволяє швидко запустити бізнес, обійти більшість «дитячих хвороб» стартапу отримати підтримку досвідченого партнера та працювати «під захистом» вже відомого бренду.

advokat_dukhovna ЮРИДИЧНИЙ СУПРОВІД КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ МАРКИ ЗА 200 ТИС. $ УСПІШНО ЗАВЕРШЕНО💪

З гордістю✨ і радістю🥳 можемо стверджувати, що це був один з найцікавіших й найскладніших проєктів за останні півроку, в рамках проєкту:

✔ здійснено супровід укладення договору купівлі-продажу ТМ

✔ здійснено супровід укладення ліцензійного договору

✔ вирішено цілий ряд важливих корпоративних питань

✔ 3 місяці надскладного переговорного процесу позаду 😘💝🤝

Дякую за увагу!

DUKHOVNA
ТВІЙ ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ

E-mail: oksana.dukhovna@gmail.com

Tel: +38-095 383-83-96
+38-096 385-96-97

ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛ: ВАШ ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ З ДУШЕЮ

FB: https://www.facebook.com/oksana.dukhovna/
Instagram: https://www.instagram.com/advokat_dukhovna/
LinkedIn: https://www.linkedin.com/in/oksana-dukhovna-8b2648219/

Ваш ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ з Душею